

ANNEXOS

PROJECTE DE PINTURA MURAL INSPIRADA EN ELS ESPORTS I LA CULTURA DEL POBLE VALENCIÀ, AMB REIVINDICACIÓ DE LA FIGURA FEMENINA

**Presentat per Josep Roca Sánchez
Tutor: Juan Antonio Canales Hidalgo**

**Facultat de Belles Arts de Sant Carles
Grau en Belles Arts
Curs 2020-2021**

ÍNDEX

1. ENTREVISTA A ELISA TARAZONA.....	Pàg.3
2. REPERCUSSIÓ SOCIAL.....	Pàg.6
3. ÍNDEX DE FIGURES.....	Pàg.9

1. ENTREVISTA A ELISA TARAZONA

Exjugadora de pilota valenciana, va ser una de les primeres dones en practicar l'esport i forma part de la família propietari de l'antic trinquet de Riba-roja. Va ser una persona que va viure en primer lloc l'inici del canvi cap a la igualtat de gènere en aquesta disciplina, en aquest apartat parlem amb ella i li fem algunes preguntes respecte al tema;

JOSEP:-Coneixes a Anna Puertes o a alguna jugadora actual?

ELISA:- Jo ara estic desconnectada respecte a la pilota, ara hi ha moltes més jugadores. Jo jugava quan era jove, però després vaig decidir començar a estudiar medicina. He mantingut durant anys el contacte i quan em varen cridar de les províncies per fer-me una entrevista, el tema tractava sobre la primera dona que jugava en una competició professional de pilota i per això em cridaren. Tot açò va ser fa dos anys.

JOSEP:-Respecte a la manera de jugar trobes alguna diferència d'abans a ara?

ELISA:- Bo, respecte a la manera de jugar no sabria dir-te si hi ha alguna diferència, però sí està clar que quan jo jugava veure una dona era un cas molt estrany i ara hi han moltes més dones. En el nostre grup érem dues o tres jugadores. La meua besàvia va crear el trinquet i per a mi era molt normal jugar a la pilota per què vaig créixer en eixe entorn. Però sí que els altres no ho veien normal, el trinquet era un lloc sols d'homes, des de els jugadors fins al públic. Sí que és de veres que es un esport dur i no estaven acostumats a veure una dona jugant, ni de públic.

Era una cosa anecdòtica, una cosa incòmoda. Quan anaves a jugar la gent no es creia que jo jugara quan tenia catorze anys. Jo jugava en els xiquets que hi havia, no es fomentava molt el joc, ja que no estava encara inclòs a les escoles. Era un esport difícil de jugar i d'entendre per això no hi havia molts jugadors en els que poguera fer un partit.

JOSEP:- Creus que els homes tenien més avantatges?

ELISA:- Sí que tenien moltes més facilitats per a accedir a aquest esport i arribar a algun lloc públic o tindre algun reconeixement

JOSEP:- Et varen dir algun comentari que poguera molestar-te?

ELISA:- Sí que és de veres que molts hòmens es sorprenien i comentaven; *“Una dona al trinquet?, Que no podem estar a soles a ningun lloc?”*. I jo pensava, com sóc molt calmada, pobres homes, quina mentalitat que

tenen que se senten amenaçats per les dones. Però a mi això no em feia tirar-me enrere, molt al contrari m'animava a demostrar que podia jugar a un esport que jo veia normal des de petita. Fins i tot els comentaris a voltes venien de les dones; *"Xica, xica, això és molt dur, tu on vas? Dedicat a altra cosa xiqueta..."*. I volia demostrar-lo perquè m'abellia competir contra altres i perquè jo no tenia barreres.

JOSEP:-Tu vares viure de molt prop aquesta desigualtat, creus que estem anant en bon camí i que estem millorant?

ELISA: Jo crec que si tu em dius sense cap dubte, hem arribat on havíem d'arribar? Jo et dic, no. Açò és una carrera de resistència, estem millor que en l'any 78, com en aquest article de l'entrevista? Si, però han passat molts anys. Sols has de llegir l'article i de seguida ho pots veure. Evidentment és necessari que en l'esport, l'accessibilitat a cada u, ja no a practicar-los, sinó a tindre el reconeixement tant homes com dones, de manera professional i oficial, ha de ser igualitari. Tin en conter que fins fa dos anys les dones no competien professionalment a la pilota.

Encara queda camí, però és una manera de democratitzar la societat en igualtat als esports, primer que tots puguem tindre accés i després que el reconeixement siga el mateix. I per suposat també s'ha de fomentar la presència femenina molt més perquè la igualtat en tots els esports siga real. Si no tenen visibilitat com si no existiren. Com una frase que em va mostrar la meua filla: *"no deseo que las mujeres tengan más poderes sobre los hombres, sino que las mujeres tengan más poderes sobre ellas mismas"* de Marie Sellier.

Igualment tu ara veus la tele, l'hora de l'esport i tot és esport d'homes majoritàriament, excepte alguna dona puntera que ha aconseguit algun reconeixement puntual, tot lo demás són esports masculins.

L'esport és una manera de socialitzar i de veure al teu contrincant com un igual, i si ho mostres de manera igualitària en qualsevol medi, la societat començara a entendre la igualtat.

13-8-78

PELOTA VALENCIANA

INSOLITO: UNA MUJER QUE
JUEGA EN EL TRINQUETE

El mundo del deporte nos ofrece a menudo paradojas y, a veces, casos insólitos como el que nos ocupa. Pues, mira por donde, ahora que todos andamos preocupados con la escasez de jugadores, debido a la falta de protección a la cantera, se produce la sorpresa: una joven juega en el trinquete.

De este modo, la escalada feminista, que no cesa en su lucha reivindicativa a todos los niveles, accede a uno de los pocos sitios que, hasta el momento, le parecían vedados: la pelota valenciana, deporte muy duro, pero que no parece asustar lo más mínimo a esta simpática jovencita de 14 años, llamada Elisa Tarazona Ginés, natural de Ribarroja, que nos sorprendió gratamente viéndola pelotear arduosamente con otros muchachos de su edad, antes del comienzo de una «partida» en el trinquete de Bétera.

—¿Desde cuándo practicas este deporte?

—Desde siempre he jugado en el trinquete que mi abuelo tiene en Ribarroja,

en cuyo interior he crecido jugando en unión de otros chiquillos.

—¿Hay antecedentes de pelotaris en tu familia?

—No a nivel profesional, pues mi padre no pasó de jugar como aficionado; y ahora mi hermano que ha jugado este año el campeonato juvenil y disputa también el sub-23.

Conviene aclarar que Elisa es hermana de Tarazona, que juega de «mitger», formando pareja con Carlos en el equipo de Bétera del campeonato sub-23. De su hermano nos dice:

—Va a más gracias a estos campeonatos y espero que llegue muy lejos.

—¿A qué jugador profesional admiras más?

—A Fradi, porque —agrega— tiene muy buenas maneras y es «molt asest per a jugar».

Elisa nos cuenta que ha participado junto a Colauet II en un torneo local habiendo quedado campeones contra otro equipo de La Pobla, lo que nos incita a preguntar:

—¿Te gustaria jugar algún día de blanco como tu hermano?

—¡Ya lo creo: mucho!

—¿En qué puesto te gusta jugar?

—De «resto» y mi jugada predilecta es el «bot de braç».

—¿Piensas que una mujer tiene sitio en un deporte tan duro?

Ante esta pregunta es tajante:

—¡Sí! ¿por qué no?

Por último le preguntamos:

—¿Conoces algún otro caso de alguna chica que se haya puesto los guantes?

—Sí, hay otra en Carlet y hubo otra que ya murió en Villamarxant, hermana de Tomás, el «trinqueter».

Hasta aquí lo que nos dijo esta jovencita que rebosa simpatía e ingenuidad a raudales, y cuyo porvenir en la pelota valenciana tal vez sea una anécdota, pero que de momento es una incógnita. Andaremos y veremos.

F. DURA.

Fig.1. Entrevista a Elisa Tarazona l'any 1978.

2. REPERCUSSIÓ SOCIAL

En aquest apartat de l'annexe, expose algunes notícies posteriors sobre el mural aparegudes a medis de comunicació convencionals ..

Després de la realització del mural, l'ajuntament va promocionar-lo, incluint-lo en la la campanya oficial del 8 de març del dia de la dona. Desde el mateix ajuntament varen publicar distintes fotografíes.

Durant la intervenció, vaig rebre una cridada de Aldaia Radio en la que me van realitzar una sèrie de preguntes entorn a la temàtica del mural i el motiu per el que me vaig decidir a fer-lo. La entrevista està en un podcast online en la secció de programes d'Aldaia Radio.

Fig.2. Capçalera del programa de la ràdio d'Aldaia per al Dia Internacional de la Dona.

El mural també va aparèixer en distintes notícies de periòdics coneguts com *El Levante*, *València Extra*, *El periòdic*, *Horta notícies*. Malgrat que utilitzaren una foto del mural inacabat, al menys anomenaven la intenció del mural com la importància de la igualtat de la dona i la promoció de la pilota valenciana. Aquí alguns exemples

Levante
EL MERCANTIL VALENCIANO

24·02·21 | 04:02

Aldaia homenaje a la mujer en el deporte | LEVANTE-EMV

Fig.3. Notícia del periòdic *El Levante*.

La foto utilitzada als periòdics va ser un poc desafortunada, doncs no està acabat i la farola queda per pintar i la pilota no esta tampoc dibuixada. Cal dir que nosaltres no varem facilitar la fotografia, sinó que va ser algú que s'apropà al mural quan estavem treballant i la va difondre als periòdics. Lo important al cap i a la fi és la difusió d'aquest tipus de iniciatives. A la noticia es nomena també al meu company Plati que va ser de gran ajuda al treball.

CAS / VAL

07, juliol, 2021

**VALÈNCIA
EXTRA**

VALÈNCIA • L'HORTA • COMARQUES • C. VALENCIANA • CULTURA • OPINIÓ • SUCC

Aldaia promoció el paper de la dona en l'esport amb un gran mural de pilota valenciana

Els artistes Josep Roca i Plati han creat el mural "Més que pilotes", al trinquet d'Aldaia, per visibilitzar la importància de la presència femenina en l'esport

Fig.4. Notícia del periòdic *València Extra*.

Fig.5. Notícia del diari El Periòdic.

Després de la realització del mural, desde l'ajuntament van crear una revista per promocionar l'esport femení al poble i van utilitzar també el mural com a portada. Com la creació d'escoletes de pilota valenciana per a la temporada 2021-22.

Fig.6. Notícia del diari *Esportbase* sobre la creació de nous cursos de pilota a Aldaia.

Fig.7. Capçalera de la revista pública "La nostra meta la igualtat" d'Aldaia.

3. ÍNDEX DE FIGURES

- Fig.1. Periòdic municipal, arxiu municipal de l'Ajuntament Riba-roja. Pàg.5
- Fig.2. Capçalera del programa de la ràdio d'Aldaia 89.4 fm. Pàg.6
- Fig.3. Notícia del periòdic El Levante el 24 de febrer del 2021. Pàg. 7
- Fig.4. Notícia del periòdic *València Extra*. 7 de juliol de 2021. Pàg.7
- Fig.5. Notícia del diari El Periòdic el 22 de febrer del 2021. Pàg.8
- Fig.6. Notícia del diari Esportbase sobre la creació de nous cursos de pilota a Aldaia. 18 de juny del 2021. Pàg.8
- Fig.7. Capçalera de la revista pública, Ajuntament d'Aldaia i GVA. 2021 Pàg.8